

Analýza možností vzniku prevádzkových havárií, živelných pohrôm a iných mimoriadnych udalostí v okrese.

A.Charakteristika územia:

1.Geografické údaje:

Rožňavský okres sa nachádza v juhozápadnej časti Východoslovenského regiónu a susedí s piatimi okresmi a Maďarskou republikou, a to v dĺžke hraníc :

- s **MR** 32 km,
- s **KOŠICE VIDIEK** 18 km,
- so **SPIŠSKOU NOVOU VSOU** 41 km,
- s **POPRADOM** 10 km,
- s **REVÚCOU** 37 km,

Územie okresu leží v geografickej provincii Karpát v sústave Vnútorne Karpaty. Tvorí ho sústava rudohorská, do ktorej patrí Slovenské rudohorie, Slovenský kras a Rožňavská kotlina.

Rožňavský okres vo svojej terajšej podobe, patriaci do východoslovenského regiónu, má rozlohu 1 619 km² a zaraďuje sa na tretie miesto v rámci regiónu, ale počtom obyvateľov patrí k okresom strednej veľkosti a v regióne zaujíma až deviate miesto.

Po stránke geomorfologickej prevládajú hornatiny a vrchoviny v údolí **SLANEJ** a **MURÁŇA** nížinné pahorkatiny s výškovým prevýšením v okrese od 100 do 1 477m n.m..

Kostru hydrografickej siete tvorí **SLANÁ**, ktorá pramení v **SLOVENSKOM RUDOHORÍ** pod **STOLICOU** a preteká cez územie okresu od severu na juh po hranicu s okresom **RIMAVSKÁ SOBOTA**. Vtekajú do nej pravostranné prítoky **MURÁŇ**, **ŠTÍTNIK**, **HONSKÝ** a ľavostranné prítoky **ČREMOŠNÁ** a potoky **ROŽŇAVSKÝ**, **SÚEOVSKÝ** a **DOBŠINSKÝ**.

Vodné dielo **PALCMANSKÁ MAŠA** je vybudovaná na vodnom oku **HNILEC**. Vo **VLČEJ DOLINE** je nádrž **VLČIE HRDLO**, na Dobšinskom potoku vyrovnávací nádrž.

Rozhodujúcimi zdrojmi pitnej vody pre zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou z rožňavského skupinového vodovodu sú povrchové zdroje vody **SÚEOVSKÝ** a **ČUČMIANSKÝ** potok a podzemné zdroje v oblasti **PAŠKOVEJ**, **PLEŠIVCA**, **VIDOVEJ**, **SLAVCA** a **BRZOTÍNA** - **SLOVENSKÝ KRAS**. Ostatné vodovody na území okresu využívajú pramene menšej výdatnosti miestneho významu.

V celoročnom priemere trvale prevláda západné prúdenie výškových vetrov (až 46%), ďalej sú to juhozápadné a severo západné (27%). Možné zamorenie územia z výronov chemikálií v dôsledku priemyselnej havárie resp.narušením objektu výroby ovplyvňuje smer a rýchlosť prízemných vetrov, teplota vzduchu, pôdy a stupeň vertikálnej stálosti atmosféry.

2.Demografické údaje:

Okres Rožňava má so stavom k roku 1996 62 292 trvale bývajúcich osôb, z toho mužov 30 349 (48,6%) a 31 943 žien (51,4%). V kategórii ekonomicky aktívnych bolo v okrese sčítaných 41 337 osôb, čo predstavuje 45,1% z celkového počtu obyvateľstva. Z toho je 22 411 mužov a 18 926 žien.

Okresné mesto **ROŽŇAVA** má 18 647 obyvateľov Okres má spolu 62 obcí. Do kategórie miest boli zaradené mestá **ROŽŇAVA, DOBŠINÁ**.

3.Údaje o hospodárstve:

Rozvoj priemyslu je charakterizovaný textilnou výrobou, výrobou tepla, elektriny a v priemysle stavebných hmôt. Dlhoročnú tradíciu tu má aj banský priemysel a celulózopapierenský.

Z pôdneho fondu zaberá poľnohospodárska pôda 30,5% čo je asi 50 tis. ha. Vodné plochy okresu predstavujú 1 300 ha.čo je 1,3%.

Cez územie okresu - **SLOVENSKÝ KRAS** prechádzajú produktovody - - medzištátny plynovod, plynovod Progres, tranzitný plynovod a dve vetvy ropovodu Družba.V **JABLONOV N/T** sa nachádza kompresorová stanica tranzitného plynovodu KS-2.

Z ohľadom na tú skutočnosť že 30% všetkých zdrojov pitnej vody v okrese je povrchovej úpravy, sú pomerne ľahko zamoriteľné rôznymi nebezpečnými škodlivinami. U podzemných vôd hrozí nebezpečie infiltrácie v priestoroch **ROŽŇAVY** Z uvedených dôvodov pre zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou je potrebné zabezpečiť ochranu pitnej vody proti zamoreniu, pripraviť opatrenia a dopravné prostriedky pre jeho núdzové zásobovanie predovšetkým z podzemných zdrojov.

V okrese z hľadiska prírodného bohatstva dominujú najmä zásoby nerastných surovín a to predovšetkým magnezitu a železnej rudy. Zdrojom cennej suroviny je lesné bohatstvo okresu. Z celkovej rozlohy 161 958 ha tvoria lesy 59%. Z hľadiska energetických zdrojov má nemalý význam vodná elektrárňa v **DOBŠINEJ**. Jej hlavná nádrž na **HNILCI** má objem 11 mil. m³ vody, manipulačná nádrž v **DOBŠINEJ** 172 000 m³vody.

Okres charakterizuje križovanie východnozápadného a severojužného dopravného smeru. Určenými prirodzenými priechodmi vedie i komunikačná sieť. Južná železničná magistrála Slovenska, ako i automobilová cesta zabezpečujú spojenie hospodárskeho potenciálu.

Zdroje mimoriadnych udalostí na území okresu Rožňava

1.Charakteristika jednotlivých zdrojov mimoriadnych situácií:

Vznik mimoriadnych situácií a ich následky sú ovplyvňované charakterom výroby a činnosti priemyslu, dopravy a iných okruhov v okrese Rožňava. Najnebezpečnejším zdrojom mimoriadnych situácií je výron nebezpečných škodlivín pri ich úniku zo skladov a úložísk. Patrí tu hlavne skladovanie a prevádzkovanie amoniaku na zimných štadiónoch v **ROŽŇAVE** (6t), **ABOV** in **ROŽŇAVA** (5t) Ďalšími zdrojmi nebezpečenstva sú zdroje pevných a kvapalných látok, ktorých zahorením vznikujú nebezpečné škodliviny a toxické látky.

Okres Rožňava je charakterizovaný banskou ťažbou, a z toho dôvodu sú tu objekty skladujúce výbušniny v množstvách od 10 do 50t. Zdroj mimoriadnej situácie predstavuje i krmovinové silo Poľnonákupu **PLEŠIVEC** (21.000t).

Ďalším možným zdrojom nebezpečenstva sú produktovody, vrátane prečerpávacej stanice tranzitného plynovodu KS-2 **JABLONOV N/T**, v Rožňave sa nachádza Prevádzka líniovej časti tranzitného plynovodu. Nadzemné elektrické vedenia vytvárajú nebezpečie hlavne v kombinácii hlavne so skladmi NŠ, prepravou NŠ, alebo inými druhmi havárií.

Železničná i cestná doprava vytvárajú pre teritórium veľké nebezpečenstvo prepravovaním rôznych druhov nebezpečných škodlivín.

2. Predpokladané účinky:

Predpokladané účinky mimoriadnych situácií môžeme rozdeliť do troch hlavných skupín.

K najnebezpečnejším patria výrony nebezpečných škodlivín do ovzdušia a ohrozenie územia v smere vetra. Patria tu hlavne sklady amoniaku cestné a železničné komunikácie a v prípade požiarov i spomínané objekty. Prejavuje sa silným dráždením spojivky a sliznice horných ciest dýchacích. Vysoké koncentrácie vyvolávajú opuch nosohltanu a pľúc, alebo reflexnú zástavu dýchacej či srdčej činnosti. Akútna otrava môže vyvolať takisto zmeny v ľadvinách a pečeni. Vo vysokých koncentráciách spôsobuje vznik pľuzgierov na sliznici a koži, perforuje rohovku. Následnými účinkami akútnej otravy sú chronické poškodenia dýchacej sústavy, ľadvín, chronické zápaly spojiviek až slepota pri zasiahnutí očí. K výronu amoniaku môže dôjsť pri poruchách čpavkovacích a chladiacich zariadení ako i pri preprave. Amoniak pri 16 až 27% NH_3 tvorí so vzduchom výbušnú zmes.

Ďalšou skupinou sú mimoriadne situácie súvisiace s únikom látok do vody a pôdy. Ich účinky sa prejavujú hlavne v zhoršení kvality zásob pitnej vody a dlhotrvajúcimi ekologickými poškodeniami životného prostredia. Hlavným nebezpečenstvom v tejto skupine sú sklady agrochemikálií v aplikačných strediskách Agrokonaktu, ale aj poľnohospodárskych podnikoch, ropovody a železničná doprava.

Do tretej skupiny patria mimoriadne situácie, ktoré vytvárajú všeobecné ohrozenie, ako sú povodne, zemetrasenia a pod. Ich účinky sú charakteristické kombinovaným postihnutím osôb, zvierat, budov, cestných a železničných komunikácií na veľkých územiach.

3. Predpokladané následky priemyselných havárií, živelných pohrôm a katastrof:

V prípade výronu nebezpečných škodlivín do ovzdušia sa počet obyvateľov v priamo ohrozených územiach pohybuje v rozpätí do 2.500 obyvateľov, kde sa uvažuje s ohrozením osadenstva objektu, návštevníkmi ako i obyvateľstvom blízkeho okolia.

Následky prípadného nebezpečia výbuchu objektov skladujúcich výbušné látky, alebo látky, ktoré za určitých podmienok môžu byť výbušné sa predpokladajú i na obyvateľstvo v ich okolí.

V prípade únikov látok do pôdy môže dôjsť k zamoreniu veľkého množstva pitnej vody. Je to hlavne z toho dôvodu, že veľká časť územia cez ktoré vedú hlavné komunikácie i ropovod pozostáva z vápencových vodopriepustných podlôží.